

Nekaj poudarkov ob praznovanju Novomeške pomladi in 280 letnice novomeške gimnazije

Dr. Janez Gabrijelčič, maturanti 1958
Ustanovitelj Forumov odličnosti in mojstrstva
Pobudnik in organizator Rastoče knjige

Srečanje maturantov novomeške gimnazije
Narodni dom Novo mesto, 15. oktobra 2026

Vedno sem bil vesel in do konca svojih dni bom hvaležen novomeški gimnaziji oziroma njenim profesoricam in profesorjem, da so me naučili veliko učenosti, ki je imelo veliko širine in globine. Uveljavljali so načelo, ki ga je zapisal mislec Hugo Svetoviktorski: uči se vsega, saj boš pozneje spoznal, da je vse koristno. Tudi jaz sem se pozneje v življenju držal tega pomembnega spoznanja.

Verjetno je že avstrijski vladar Rudolf IV Habsburški nekako predvideval, da bo Novo mesto nekaj posebnega, saj je v ustanovni listini zapisal: Mesto Rudolfswerth, ki leži v Slovenski marki, ki sem ga na novo ustanovil in ga po svojem imenu tako imenoval. Novomeščani smo to mesto raje poimenovali Novo mesto od vsega začetka.

Že zaradi svoje lege na polotoku Krke je mesto enkratno.

Novomeščani so pred mnogimi leti zasnovali Novomeško pomlad, zdaj smo dobili novomeško jesen, ko se vsem novomeškim dragotinam, ki naše mesto delajo veliko, pridružujeta tudi nova državna Univerza Novo mesto in popolnoma prenovljeni Narodni dom.

Proslavili smo tudi 280 let naše novomeške dragotine – novomeške gimnazije.

Novomeščanke in Novomeščani ter tisti, ki so se sem preselili ali tu začasno živeli, imamo svoje mesto preprosto radi. Poglejmo samo, kaj je Dragotin Kette zapisal o našem Glavnem trgu: »Prekrasen trg, čaroben trg, v dolenjski metropoli, pač mnogo jih na svetu je, a takega nikoli.«

Janez Trdina je zapisal ugotovitev, ki bi jo morali poznati vsi Dolenjci: »Prišel sem na Dolenjsko, z namenom, da študiram, v tej glavni in najčvrstejši koreniki slovenstva, našo narodnost, običaje in sploh vsa svojstva našega plemena.«

Veliki Dolenjec Tone Pavček je nekoč zapisal: »Na svetu sem, da gledam sonce; na svetu sem, da grem za soncem; na svetu sem da sam sem sonce in da s sveta odganjam sence.«

Veliko inovacijo pa je v zadnjem času pripravil naš sošolec, novomeški častni občan in dobitnik velike nagrade odličnosti in mojstrstva profesor dr. Jože Gričar, ko je ustrezno digitaliziral podatke o dijakinjah in dijakih ter profesoricah in profesorjih naše gimnazije. Vse to je povezal z evropskimi digitalnimi programi.

Novomeščanke in Novomeščani smo ob ustanavljanju svoje države Slovenije ustanovili tudi Forume odličnosti in mojstrstva, na katerih podeljujemo velike nagrade odličnosti in mojstrstva. Letos jo je dobil naš veliki Slovenec in Dolenjec spoštovani Lojze Peterle, prvi demokratično izvoljeni predsednik slovenske vlade. Seveda je tudi on obiskoval in 1967 uspešno dokončal našo gimnazijo v Novem mestu.

Na naših Forumih se je porodila med drugimi tudi velika ideja o Rastoči knjigi, ki je predvsem v Novem mestu pognala močne in globoke korenine. Z rastočimi knjigami Novega mesta smo se seznanili tudi na našem 33. Forumu 2. oktobra 2026. Zelo zanimiva je Rastoča knjiga v gimnaziji, kjer imajo Gimnazijko z Rastočo knjigo. V Krki, tovarni zdravil, Novo mesto imajo Krkino Deklico z Rastočo knjigo. Rastoča knjiga v Novem mestu pa je v novomeški knjižnici, v bližnjem parku Rastoče knjige, kjer je med drugim obeležje, ki vabi k branju in razmišljanju vseh 38.000 prebivalcev našega mesta. Tudi po drugih šolah, društvih in organizacijah se pojavljajo vedno novi primerki Rastočih knjig.

Želimo, da bo Novo mesto tudi z novostmi, ki jih vsebujejo in razvijajo novomeške Rastoče knjige ter novomeška jesen, prijetno in vsestransko bogato srednjeevropsko mesto.